

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský diagnostický ústav, Praha 4, U Michelského lesa 222

Adresa: U Michelského lesa 222, 140 00 Praha 4

Identifikátor školy: 600 027 503

Termín konání orientační inspekce: 13. – 15. květen 2003

Čj.:	07-11070/03-005063
Signatura:	oa4pw243

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský diagnostický ústav přijímá děti plnící povinnou školní docházku v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči. V rámci své územní působnosti zabezpečuje plnění úkolů diagnostického a organizačního charakteru při zpravidla osmitýdenním pobytu dětí, dále pak úsek vzdělávání dětí ve speciální základní škole či zvláštní škole (součást ústavu), prostřednictvím speciálně pedagogických a psychologických činností realizuje terapeutické přístupy, zprostředkovává nezbytná doprovodná vyšetření a ve vztahu k návazným zařízením koordinuje potřebný rozsah odborných postupů po rozmístění dětí.

Zřizovatel – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - upřesnil dodatkem č. 2 zřizovací listiny název a adresu zařízení. Vydané rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 12. prosince 2001, čj. 29 501/01-21, platné od 1. listopadu 2001, stanovilo příspěvkovou právní formu chodu ústavu, limitovalo celkovou kapacitu zařízení 42 lůžky, jako další sdružovanou součást určilo školní jídelnu (108 jídel) a v oblasti vzdělávání pak kapacitu speciální základní školy (20 žáků) a zvláštní školy (16 žáků). Šest lůžek je vyčleněno pro zajištění krátkodobých pobytů – záchyt. Jsou zabezpečovány rovněž pobyty dětí v rámci péče preventivně výchovného charakteru.

Zařízení je umístěno částečně v objektech s nedořešenými restitučními požadavky vlastníků, částečně ve vlastní budově (situace v řešení již od roku 1992).

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně vzdělávací a diagnostické práce
- materiálně technických podmínek
- úrovně plnění diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných, sociálních a koordinačních funkcí zařízení

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ředitel zařízení splňuje všechny náležitosti odborné a pedagogické způsobilosti, je vysokoškolsky erudován v učitelské a speciálně pedagogické oblasti, absolvoval oborové studium psychologie na FF UK, prošel psychoterapeutickým výcvikem SUR. Do funkce byl jmenován náměstkem ministra školství, mládeže a tělovýchovy s účinností od 1. 7. 1993, a na základě periodického hodnocení dále ve funkci potvrzen přípisem Školského úřadu Praha 4, ze dne 27. července 1998, s účinností od 1. srpna 1998.

Učitelství je čtyřčlenný (v rámci úvazkové skladby vyučuje dvě hodiny týdně cizí jazyk též vedoucí vychovatel), všichni splňují požadované kvalifikační předpoklady – jsou absolventy PF UK, včetně speciálně pedagogické průpravy. Jedna učitelka je frekventantkou výcviku rodinné terapie. S ohledem na výraznou práci v odděleních v jednotlivých třídách, je strukturace úvazků řešena vhodně. Kvalifikovanost sboru ve smyslu obecně i speciálně pedagogickém je 100 %.

Úsek mimoškolní výchovné práce řídí vedoucí vychovatel. Je vysokoškolsky erudován (absolvent PF UK se speciální pedagogikou). V šestičlenném sboru kmenových vychovatelů

jsou tři pracovníci absolventy vysokoškolské obecně i speciálně pedagogické průpravy, jedna vychovatelka je absolventkou střední pedagogické školy (bez speciální pedagogiky – výrazně dlouhodobá praxe v oboru), jeden vychovatel vystudoval vyšší pedagogickou školu, neabsolvoval speciální pedagogiku, zahájil sociálně psychologický výcvik. Ve sboru působí absolvent gymnázia, který 4. rokem studuje psychologii na FF UK a je frekventantem psychoterapeutického výcviku SUR. V souhrnu je obecně pedagogická kvalifikace na daném úseku 86 %, speciálně pedagogickou průpravu splňuje 57 %, zatím bez potřebné (obecně i speciálně pedagogické) kvalifikace je jeden vychovatel. Speciálně pedagogická erudice chybí 43 % vychovatelů (dílčím způsobem řešeno studiem při zaměstnání), pozitivní je zvyšování počtu absolventů sociálně psychologických či psychoterapeutických výcviků.

Pracovní povinnosti pomocných vychovatelů zabezpečuje kolektiv pěti pracovníků – z toho jeden se středoškolskou pedagogickou kvalifikací, jeden si tuto kvalifikaci doplňuje formou studia při zaměstnání. Kvalifikační požadavky předpisy nestanoví.

Organizační struktura zařízení je přehledná, kompetence pracovníků jsou vymezeny. Vnitřní informační systém je koncipován ve vztahu k potřebě včasného, často operativního poskytnutí údajů příslušným odpovědným pracovníkům. Srozumitelnost je zjevná. Práva a povinnosti žákovské spolusprávy mají zakotvení ve vnitřním řádu ústavu, jsou stanovena pravidla kontaktu, principy řešení přání či stížností dětí – vedení spolusprávy je součástí pracovní náplně vedoucího vychovatele a etopeda. Ve vztahu k rodičovské veřejnosti (osobám odpovědným za výchovu dětí) jsou podávány potřebné informace – rozpornosti nezjištěny.

Statutární zástupce (etoped) je absolventem PF UK, je erudován ve speciálně pedagogické oblasti, prošel psychoterapeutickým výcvikem SUR. Zabezpečuje jak výkon přímé výchovné práce, tak i další kontakty s dětmi v rámci výkonu svého etopedického zařízení.

Psychologické náležitosti jsou zabezpečovány na kvalitní vysokoškolské kvalifikační úrovni dvěma psycholožkami – obě jsou absolventky studia psychologie na FF UK, prošly výcvikem psychoterapie či sociálně psychologického zaměření. Podílí se na vstupní i výstupní diagnostice, participují při řešení perspektivních postupů při rozmísťování dětí, spolupracují v dané odborné části komplexních zpráv, kontaktují se se zákonnými zástupci dětí apod. V rámci plnění úlohy koordinátora, zajišťují ve spolupráci s etopedem a vedoucím vychovatelem potřebnou míru kontaktu a metodického vedení v zařízeních návazného charakteru.

Sociálně právní agendu a související náležitosti zabezpečují dvě sociální pracovnice – obě splňují potřebné kvalifikační požadavky, jsou absolventkami středních sociálně právních škol. Úsek zdravotní péče je saturován kvalifikovanou zdravotní sestrou.

Personální podmínky jsou hodnoceny spíše v pásmu nadprůměru.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ústav využívá tři objekty. Nevyhovující hospodářskou budovu, kde jsou umístěni odborní pracovníci – etoped, psycholožky, sociální pracovnice, ekonomický úsek, ředitel. Interiér objektu je zastaralý, s ohledem na nevyřešené vlastnické vztahy probíhá jen nejnutnější údržba. Slouží rovněž i pro účely dílčího sportovního vyžití (posilovna, cvičebna), komunitní sezení či jiná společná shromáždění (klub apod.). Je budována i počítačová učebna – zatím v nižším počtu PC.

Budova školy rovněž není vlastnický dořešena, perspektivní záměry vedení ústavu má – celkovou rekonstrukcí vyhovět nárokům zákona č. 109/2002 Sb. Současné vnitřní uspořádání ruší výukovou činnost, celková úpravnost není dobrá, není možné v potřebném rozsahu vytvořit podmínky vyhovující vzdělávacím programům daných typů škol. Speciální základní škola má dvě třídy (1. stupeň společně s děvčaty, třída chlapců 2. stupně) a zvláštní škola má jednu smíšenou třídu.

Kmenové třídy, dílna, kabinet, sborovna a sociální zařízení jsou umístěné v přízemní budově. Starší minimálně udržovaná budova (s místy protékajícími stropy, propadlými podlahami a s nezastíněnými okny) má zrcadlově dva vchody se zádveřím sloužícím jako odkládiště bot žáků. Z obou přilehlých chodeb je vstup do dvou učeben a na neestetické sociální zařízení. Obě prostřední třídy jsou průchozí a spojují dvě krajní třídy, tudíž dochází k častému narušování vyučování. Prostorné učebny jsou orientované na jižní stranu, ve slunečných dnech jsou třídy velmi slunné a teplé. V žádné učebně není umyvadlo s tekoucí vodou. Učebny jsou vybavené pouze pevnou nástěnnou tabulí a několika menšími nástěnkami, čistě vymalované, jednoduše vybavené starším a opotřebovaným žakovským sedacím nábytkem a skříněmi s úložným prostorem. Jedna třída je doplněna starým kobercem, ale chybí jakýkoliv odpočinkový nábytek nebo kout na relaxaci. Učebny jsou vyzdobené nástěnkami s výtvarnými pracemi žáků a květinami. Pouze v jedné třídě na boční stěně visí nade dveřmi nástěnná tabule s mapou světa, na kterou bylo velice špatně vidět. Materiálně-technické vybavení staršími i novějšími učebnicemi základní a zvláštní školy je dostatečné, stejně jako sešity, běžnými psacími potřebami, výtvarným a tělovýchovným materiálem. Při vyučování žáci používali vlastní učebnice, popř. zapůjčené třídními učitelkami, atlasy světa, dětské knihy pro doplňkovou četbu a v menší míře učitelkami nakopírované materiály k probíranému tématu ve výuce. Materiální podpora výuky, např. prvouky, vlastivědy, zeměpisu a přírodopisu byla nedostatečná. Oproti tomu materiální vybavení keramické dílny využívané v praktických činnostech bylo velmi dobré, ale téměř nevyhovující je prostředí (neútulná a vlhká suterénní místnost byla dříve využívaná ke skladovacím účelům).

Základní fundus pomůcek, nástěnných map, obrazových materiálů, videokazet a publikací není příliš rozsáhlý, sporadicky je doplňován a obnovován, ale jednotlivými vyučujícími je využíván v rozdílné míře, spíše sporadicky.

Ve třídách jsou žákům k dispozici pouze dětské knihy, postupně v menším počtu doplňované o novější tituly.

Ve třídách PC nejsou zatím k dispozici.

V téže budově je provizorně zařízena i tzv. tělocvična pro případ zhoršeného počasí, která je skromně vybavená dvěma ping-pongovými stoly a žebřinami. Jedná se o menší tmavší místnost s běžnou výškou stropu a nepříliš vhodnou na tělovýchovné aktivity. Celoročně se při hodinách tělesné výchovy využívá menší hřiště a blízký Michelský les.

Odborné učebny škola zřízené nemá, ani žádné cizí nevyužívá.

Vložené finanční prostředky jsou minimální (pokrývající pouze základní chod školy).

Kontrolu školní práce ředitel DDÚ neprovádí, ani učitel pověřený řízením chodu školy. Metodické orgány zřízeny nejsou. Učitelé se schází ve společném kabinetě a případné problémy konzultují na týdenní poradě. Odborné publikace jsou průběžně dokupovány dle finančních možností zařízení a zájmu pedagogů.

Pitný režim je zajištěn, ale jeho realizace je výrazně narušena nedodržením hygienických pravidel (nádoba s čajem v 1 třídě a společné sklenice pro všechny žáky a tekoucí voda na jejich vyplachování na WC).

Pro mimoškolní výchovně vzdělávací práci je prostorově využíván objekt, který je ve vlastnictví ústavu a jehož přebudování a výrazné zrekonstruování je již delší dobu připravováno. Tomuto záměru odpovídá i celková upravenost prostředí, není vymalováno, je poškozena některá interiérová výbava. Pro jednotlivé výchovné skupiny jsou k dispozici klubovny, pro ubytování jsou pak využívány dvou, čtyř i šestilůžkové ložnice. Pro nemocné děti jsou vyčleněny dvě jednolůžkové místnosti (chlapecká a dívčí) bez náležitého sociálního zázemí. Stravovací úsek má velmi slušnou úroveň (jídlna). Pro zabezpečení doby nezbytně nutné péče dětem s nařízenou ústavní či uloženou ochrannou výchovou a zadrženým na útěku, jsou k dispozici dvě místnosti (dvoulůžková a čtyřlůžková)- v době inspekce obsazeno jedním dítětem z DVÚ Načeradec. Stejnou péči poskytuje ústav i dětem zadrženým na útěku od osob odpovědných za výchovu při vydaném rozhodnutí soudu o předběžném opatření. Evidence v pořádku.

Připravovaná rekonstrukce budovy umožní výrazné zlepšení podmínek – lze využít i půdních prostor – a zároveň vytvoří předpoklady pro realizaci záměru zřízení jedné výchovné skupiny pro účely dlouhodobější péče (v souladu s citací § 9, odst. 2, zákona č. 109/2002 Sb.).

Vybavenost audiovizuální technikou je úměrné, všechny výchovné skupiny mají k dispozici běžnou spotřební elektroniku, dostatečná výbava je i ve smyslu sportovní, turistické či rekreační činnosti (brusle, lodě, kola apod.). Je využívána i keramická pec – výrobky vystaveny v areálu.

Využívání dostupných materiálních zdrojů je sledováno v rámci kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků, je patrná analýza přístupu pracovníků k práci s pomůckami – odraz např. ve čtvrtletních hodnoceních.

Oddělenou místnost ústav nemá (§ 22, zákona č. 109/2002 Sb.).

V souhrnu je oblast materiálních, technických a především pak prostorových podmínek hodnocena jako pouze vyhovující.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ

Realizace funkcí, částečného a plného přímého zaopatření (péče a služeb) poskytovaných diagnostickým ústavem

Název zařízení v plném rozsahu koresponduje s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Umístěným dětem je poskytováno stravování, ubytování, ošacení (děti mohou používat i vlastní), vhodně je řešeno zabezpečení základních učebních potřeb a pomůcek. V daném rozsahu je saturována eventuelní zdravotnická péče, je vypláceno kapesné v souladu s příslušnými předpisy (nepřesnost prezentovaná ve vnitřním řádu – str. 8 – byla vysvětlena v průběhu inspekce) . U příležitosti významnějších dat jsou dětem předávány osobní dárky (narozeniny, jmeniny, odchod z ústavu apod.). Rozborový pohled na strukturu činností dokládá úměrnost poskytovaných služeb kulturního či sportovního charakteru. Komplexní vyšetření dětí po příchodu do diagnostického ústavu přináší i informace o případných specifických poruchách učení – poznatky jsou přenášeny (především psychologkami ústavu) na společné informativní, rozborové a hodnotící porady. Specifičtější pojatý servis není s ohledem na krátkodobost pobytu dítěte šířeji rozvinut.

Daří se vytvářet podmínky pro možnou účast dětí na náboženské výchově – pravidelně každý čtvrtek je vyhrazena zájemcům (zúčastňují se především dívky) čas v době od 19,00 do 20,30 hodin – přímá péče duchovního.

Režimové náležitosti jsou rozpracovány ve vnitřním řádu ústavu, jejich strukturace odpovídá základním parametrům poslání diagnostického zařízení, je věnována pozornost nácviku potřebných dovedností mezilidského soužití. Večerní program nabízí pouze menší možnou míru (časově) soustředěnějších činností, je však věnován potřebný prostor společným (denním) besedám s hodnotícím závěrem. Diferencovaně jsou řešeny okolnosti všedního dne a víkendů – posuny večerky, individuální rozhovory, podíl noční služby apod. Mezi pravidelné, režimově dané, náplňové složky patří pondělní a středeční komunita, ve frekvenci jedenkrát týdně psychoterapeutická skupina (navazující na komunitu), středeční kluby jednou za měsíc. Svou „výtežnost“ mají čtvrteční odměnové akce, související s výsledky hodnocení. Své vhodné místo v přímém výchovném působení má zájmová sféra, propojená s cíleně volenou formou kontaktu dětí s vnějším světem, okolím – vycházky, nákupy apod.

Příchodu dítěte do zařízení je věnována zvýšená, profesionálně propracovaná, pozornost. Dítě přejímá většinou sociální pracovnice, svůj podíl zabezpečí zdravotní sestra – vstupní prohlídka. Dítěti i rodičům se věnuje některá z psychologek, denní vychovatelka zabezpečí okolnosti související se zařazením do příslušné výchovné skupiny (zařazení předchází řízený rozhovor s etopedem ústavu). V případech příjmu dětí zadržovaných na útěku, je k dispozici stále připravené záchytové pracoviště, jehož saturaci zajišťuje během dne denní služba, v noci pak pomocný vychovatel. Evidence v pořádku.

Pobyt dítěte v ústavu je z diagnostického hlediska etapovitě rozvrstven – po čtrnácti dnech hodnotí vychovatelé a učitelé okolnosti adaptačního období, po čtyřech týdnech jsou posuzovány hygienické a společenské návyky, analyzována zájmová oblast, hodnocena úroveň pracovních dovedností, kontakt s původním rodinným zázemím apod. Po šesti týdnech je pak zpracováván Program rozvoje osobnosti a připravovány podklady pro rozmísťovací řízení. Záznamy z pedagogického pozorování odpovídají dané etapizaci. Týdenní programy přímé výchovné činnosti jednotlivých výchovných skupin však mají pouze schematický charakter – bez přesnějšího vymezení, bez výraznějšího zásahu vedoucího pracovníka – jsou zpracovávány s dětmi (pozitivum). Výkon činnosti nočních služeb je organizačně pojat v systému jednoho pomocného vychovatele v přímé službě a dalšího pracovníka v podobě pohotovosti. Vzájemná potřeba případného kontaktu (mimořádná událost) je zabezpečena přístupem k telefonu, dosažitelnost vedoucích pracovníků je saturována mobilním telefonem. Bezprostřední míra informovanosti je v písemné formě umožněna prostřednictvím knihy Denního hlášení. Dobrou úroveň má vedená kronika, doplněná fotodokumentací.

Samostatným a mimořádně složitým obdobím školního roku je etapa letních prázdnin – prověrkou organizačního a obsahového zajištění byly ověřena kvalitní příprava, jsou realizovány pobyty mimo zařízení (tábory), dlouhodoběji probíhá spolupráce s obdobným zařízením v sousedním kraji, jsou realizovány výjezdy.

Vnitřní řád zařízení je koncipován srozumitelně, některé dílčí nejasnosti byly konzultovány v průběhu inspekce (především ve smyslu stylizačním či volby pojmů), poskytování kapesného koresponduje s citací § 31 zákona č. 109/2002 Sb., při motivačně upraveném poskytování dávky s ohledem na zařazení do superskupiny. Samostatně jsou zpracována práva a povinnosti dětské spolusprávy, její řízení zabezpečuje vedoucí vychovatel a etoped, je stanovena frekvence výkonu funkce velitele oddílu, jeho kompetence mluvčího dětí, úlohy na komunitě. Je podporována diskuse při hodnotících besedách, děti jsou vedeny k sebehodnocení a náhledu na hodnocení druhých. Je podporována možnost telefonického kontaktu dětí s rodinným zázemím (ve vhodných případech) – od sociálních pracovníků, psychologek, etopeda apod.

Práva a povinnosti dětí jsou ve vnitřním řádu zakotvena v odpovídající míře, v rámci odpoledních a především večerních činností byly s dětmi (ve vazbě na inspekční činnost) uskutečněny neformální rozhovory – děti rozumí systému hodnocení, má pro ně přijatelnou formu, neprezentovaly žádné negativní zkušenosti nebo stížnosti na chod zařízení či přístup pracovníků k nim. Jsou podporovány soukromé záznamy dětí, přímou informační vazbu má spojovací sešitek mezi školou a úsekem mimoškolní výchovné práce. Kompetence uplatňované ředitelem ústavu, vztahující se k příslušným ustanovením zákona č. 109/2002 Sb., jsou odpovídající, rezervy jsou patrné v oblastech hospitačních. Nejsou zatím vydávána stanoviska ředitele k návrhům vnitřních řádů zařízení v příslušném územním obvodu – chybí centrálně zpracovaný vzorový vnitřní řád.

Předepsaná povinná dokumentace je vedena, úroveň průměrná. Doprovodná dokumentace dítěte při odchodu ze zařízení (v rámci rozmísťovacího aktu) má potřebnou vypovídací hodnotu, poskytuje návazným zařízením dostatek informací a poznatků.

Kontrolou úvazkové povinnosti vedoucích pracovníků nebyly shledány rozpornosti, dílčím způsobem byly upřesněny náležitosti v dané oblasti u vedoucího vychovatele – rozložení přímé povinnosti v rámci výuky a mimoškolní výchovné práce.

Výchovná skupina	Počet dětí zapsaných	Počet dětí přítomných	Počet dětí na útěku	Hospitalizováno
1.	8	7	1	-
2.	8	6	2	-
3.	10	10	-	-
C e l k e m	26	23	3	-

Z celkového stavu 23 dětí je jedna dívka cizinkou (Bulharsko).

Ve školním roce 2001/2002 bylo do zařízení přijato 169 dětí, do dalších návazných zařízení rozmístěno 136 dětí. Administrativní forma umístění byla realizována u 11 dětí. Počet dětí přijatých na záchytové oddělení dosáhl počtu 74. Ke konci dubna 2003 (sledována příslušná část školního roku 2002/2003) bylo vyhověno 122 požadavkům na umístění, návazně rozmístěno 96 dětí (administrativně 8), v záchytovém oddělení evidováno 36 krátkodobých pobytů.

Rediagnostických pobytů je uskutečňováno velmi málo, náležitosti vždy řešeny s příslušným výchovným zařízením (ve školním roce 2001/2002 pouze šest požadavků). Bezdůvodné požadavky na diagnostický pobyt u dětí, které byly do dětských domovů umístěny administrativně v předškolním věku a jsou nyní v plnění povinné školní docházky, nejsou realizovány. Žádosti o přemístění dětí do jiných zařízení jsou posuzovány obezřetně, povětšinou i ve spolupráci s ostatními diagnostickými pracovišti.

Daná oblast je hodnocena v pásmu průměru.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve škole

Výuka ve speciální základní škole a ve zvláštní škole probíhá v souladu se zvoleným vzdělávacím programem a je v souladu se zařazením do sítě škol. Časové dotace předmětů jsou v souladu s učebními plány.

Kontrolou pedagogické dokumentace a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo ověřeno, že povinná dokumentace je vedena řádně na předepsaných nosičích a průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Dílčí nedostatky byly zjištěny ve vypovídací hodnotě některých zápisů v třídních knihách (především ve 2. třídě, ale tato učitelka zvládala metodiku výuky nejlépe).

Kontrola naplňování učebních plánů a osnov není pravidelně uskutečňována ani ředitelem DDÚ, ani učitelem pověřeným řízením školy.

Hlavním vzdělávacím cílem školy v DDÚ je vytváření kladného vztahu ke vzdělání a k manuální práci, osvojení si předepsaných vědomostí a jejich aktivní využívání v běžném životě a budování pozitivních mezilidských vztahů.

Hospitováno bylo u čtyř vyučujících s požadovanou kvalifikací a dlouholetou praxí v DDÚ, ve speciální základní škole bylo hospitováno v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, vlastivědy, přírodopisu, zeměpisu a hudební výchovy a ve zvláštní škole pak v hodinách matematiky, přírodopisu a pracovního vyučování.

Úvodní motivace byla realizována výjimečně, převážná většina hodin byla zahájena výzvou k činnosti, bez seznámení s náplní hodiny a aktivitami s tím spojenými. Průběžná slovní motivace byla realizována pouze v některých hodinách a bylo využito aktuální učivo konkrétního předmětu. Průběžná motivace hrou, zajímavými a kooperativními činnostmi nebyla využívána.

Průběžné hodnocení žáků bylo konkrétní, objektivní a zdůvodněné. Závěrečné zhodnocení výuky bylo realizováno pouze v některých hodinách, bylo objektivní a akcentovalo pozitivní momenty. Žáci nebyli vedeni k hodnocení ani k sebehodnocení.

Plánování a bezprostřední příprava na výuku vykazovala různou úroveň. Příprava některých vyučujících vykazovala dílčí nedostatky. Velmi dobrá byla v hodině matematiky, přírodopisu a pracovního vyučování ve zvláštní škole. Výuka ve třídách speciální základní školy byla výrazně zaměřena na plnění kognitivních cílů, méně na prožitek žáků a rozvoj jejich sociálních a komunikačních dovedností.

Ve výuce převažovaly slovní metody, především vysvětlování a výklad. Důraz byl kladen převážně na individuální doplňování chybějícího učiva a na práci s učebnicí. Společné nebo i samostatné písemné práce byly střídány prací s knihou a s textovým materiálem především za účelem procvičování učební látky. Metody praktické a demonstrační nebyly využity. Aktivizující metody byly využity minimálně. Ve většině sledovaných hodin převažoval frontální způsob výuky, Skupinové vyučování bylo vhodně využito v hodině přírodopisu.

Celkově psychohygienické podmínky negativně ovlivňuje celkové prostředí školy, které je neestetické a nepodnětné. Koncentrace a pozornost žáků při výuce jsou negativně ovlivněny nevhodně zvoleným sedacím nábytkem žáků, nedůslednou kontrolou naplňování psychohygieny jejich sezení a absencí relaxačních a tělovýchovných chviliek a také skutečností, že některé vyučující využily jen výjimečně možnost zařazení hravých a kooperativních forem výuky.

Materiální podpora výuky se velmi lišila. Některé vyučující se omezily na práci se standardní materiální podporou výuky (tabule, sešity, písmenka) bez ohledu na vyučovaný předmět, jiné

využily v různé míře doplňkové nakopírované materiály. Didaktická technika nebyla ve sledovaných hodinách využita.

Výrazným kladem téměř ve všech hodinách bylo respektování individuálního pracovního tempa a komunikačních potřeb žáků, připomínání dohodnutých pravidel chování a jednání. Ne všem vyučujícím se ale podařilo tyto cíle vždy naplňovat a vhodným způsobem reagovat. Výrazně malý prostor byl věnován sebehodnocení a vzájemnému hodnocení žáků mezi sebou a společné prezentaci práce žáků.

Při rozvoji klíčových kompetencí žáků je věnován maximální prostor kognitivním cílům, zapomíná se na psychohygienu, menší časový prostor je věnován osobnostnímu a sociálnímu rozvoji a upevňování sebedůvěry a sebeúcty a vzájemného respektování.

Mezipředmětové vztahy, praxe a zkušenost žáků jsou při výuce využity minimálně.

Jednotná kritéria jsou vytvořena, ale v praxi se příliš nevyužívají.

Hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy ve škole je kvalifikováno jako pouze vyhovující.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Úsek sociálně právního charakteru je zabezpečován dvěma kvalifikovanými sociálními pracovníky. Agenda dětí, jejich osobní spisy i doprovodná korespondence písemného kontaktu ústavu s příslušnými institucemi a orgány je uspořádána, má logické členění. Uložení dokumentace je vhodné – jednak zabraňuje nevhodné manipulaci, jednak umožňuje učitelům i vychovatelům potřebnou míru přístupu k nezbytně nutným informacím (mlčenlivost garantována). Je důsledně realizován systém včasného podání informace všem zainteresovaným.

Komplikace ve smyslu umístění a možné péče vůbec, přináší příchod dětí cizinců do zařízení – v průměru cca tři během měsíce (v současné době především děti občanů Bulharska, Ruska, Ukrajiny i dalších zemí). Je v únosné míře nabízen i realizován preventivně výchovný pobyt – v době inspekce se jednalo o jednoho chlapce a jednu dívku (soulad s předpisy). Ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních, není zatím ustanovena skupina pro účely dlouhodobé péče, realizované ze zákonem uváděných důvodů. Rozmístřovací řízení dílčím způsobem komplikuje skutečnost absence potřebné kapacity v návazných zařízeních pro děti, které potřebují kromě pedagogického servisu i pomoc medicínskou – výchovně léčebné zařízení. Tato okolnost je ve vztahu k síti vedením ventilována.

Spolupráce sociálních pracovníků s příslušnými orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých referátů sociálních věcí je velmi dobrá, dokladovatelná. Při uskutečňovaných návštěvách a kontaktech s dětmi jsou projednávány další případné problémy, je aktivizován kontakt dítěte s rodinou (diferencovaně). Obdobně je nahlíženo na styk státní zástupkyně s DDÚ (protokolární závěry nedokládají zjištění nedostatků).

Je zjišťován zpětně odraz vlivu ústavu – jak dokumentačně, tak i fakticky – při rozvozu dětí, při návštěvách v návazných zařízeních (pozitivum).

U dětí, které perspektivně zřejmě přejdou (v rámci plnění povinné školní docházky) do zvláštní školy, je zpracováván a návaznému zařízení předán návrh na vydání příslušného typu rozhodnutí.

Oblast zdravotní péče je v zařízení odpovídajícím způsobem zabezpečována kvalifikovanou zdravotní sestrou. Ověřena průkaznost evidence podávání léků, zabezpečení situace ve dnech

volna či v průběhu nočních služeb – vše v pořádku. Dozorově rovněž zajištěno (pomocný vychovatel).

Přímý výkon funkce etopeda vykonává plně kvalifikovaný pracovník s odpovídající praxí. V rámci úvazku přímé výchovné práce (zařazení v rozpisu služeb mimoškolní činnosti – pondělí – ve frekvenci čtrnáctidenního střídání kontaktu s jednotlivými výchovnými skupinami) se podílí na řízení dalších aktivit v ústavu, zajišťuje individuální terapii. Dílčím nedostatkem organizačního charakteru je zařazení jeho služby do doby režimového typu, dále i okolnost plánování vlastní náplně kontaktu se skupinou není příliš vhodná (plánuje někdo jiný).

Z hlediska koordinačního participuje na kontaktu DDÚ s návaznými zařízeními, výraznějším způsobem napomáhá řešení problémů souvisejících se zneužíváním návykových látek, předkládá na poradách nabídky výcvikového charakteru či jiné možné vzdělávací aktivity. Je kontaktním pracovníkem v rámci organizace preventivně výchovných pobytů, spolupracuje se středisky výchovné péče v regionu i orgány sociálně právní ochrany dětí. Zpracoval podkladový materiál k analýze systému výchovné práce v návazných zařízeních, výsledky prezentoval. Z pohledu objektivní diagnostiky a věcně správného výběru odpovídajícího typu zařízení, po diagnostickém pobytu dítěte, vyvíjí snahu napomoci budování odpovídající kapacity i struktury potřebné sítě.

Rozsáhlou oblast psychologického zaměření zabezpečují dvě kvalifikované psychologičky – dělení kompetencí a činností je vhodné. Jejich participace v oblasti koordinačního vlivu je zcela zřetelná, ověřují validitu závěrů diagnostických pobytů dětí. Jednoznačně podporují potřebu rozšíření sítě zařízení o typ s výchovně léčebným přístupem. Věnují se systému vnitřních aktivit v rámci ústavu, ovlivňují přístup rodičů, pracují s dětmi. V rámci kontaktů s návaznými zařízeními pomáhají řešit problémy vyplývající z faktu docházky dětí do běžných typů školy (u dětí dětských domovů), spolupracují s orgány sociálně právní ochrany apod. Jejich denní styk s pracovníky ústavu a dětmi je výrazně ovlivňující.

Zabezpečení daných oblastí je prováděno na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Celoroční plány činnosti zařízení na školní roky 2001/2002 a 2002/2003
2. Výroční zpráva zařízení za školní rok 2001/2002
3. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení
4. Rozvrh výuky, třídní knihy 1., 2. a 3. třídy, třídní výkazy 1., 2. a 3. třídy
5. Vzdělávací programy speciální základní školy a zvláštní školy ze dne 2. září 2002
6. Školní řád speciální základní školy a zvláštní školy
7. Rozpis služeb vychovatelů, úvazky vedoucích pracovníků
8. Přehled letní prázdninové činnosti 2001 a 2002
9. Kvalifikace pracovníků zařízení a jejich funkční zařazení
10. Vnitřní řád z 26. června 2002
11. Spisová dokumentace dětí, sociálně právní agenda
12. Evidence podávání léků
13. Evidence poskytování kapesného a věcných darů
14. Týdenní programy přímé výchovné činnosti – školní rok 2002/2003
15. Koncepce rozvoje zařízení, rekonstrukční záměry, perspektiva
16. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků

ZÁVĚR

Dětský diagnostický ústav dlouhodobě řeší nepříznivou prostorovou situaci, zabezpečuje v rámci svých možností diagnostické, vzdělávací, výchovné, terapeutické, organizační, rozmíst'ovací a koordinační úkoly. Je věnována pozornost budování personálního vybavení, evidentně je dbáno na zlepšování kvalifikační struktury v rámci celého zařízení (dílčí problémy – především ve vychovatelském sboru – přetrvávají). Připravena je poměrně rozsáhlá rekonstrukce a adaptace objektu, který je vlastnický vyřešen, daří se postupně posilovat základnu nezbytných potřeb pro mimoškolní výchovnou práci.

Pozitivně lze hodnotit celkovou úroveň diagnostiky a předávaných konstatačních i prognosticky koncipovaných podkladů v rámci umíst'ování dětí do návazných zařízení. Své místo v síti etopedických zařízení ústav plně saturuje.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	Z. Slomek v. r.
Členka týmu	Mgr. Marie Šrámková	M. Šrámková v. r.

V Českých Budějovicích dne 2. června 2003.

Datum a podpis ředitele zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. června 2003.

Razítko

Ředitel nebo jiná osoba oprávněná jednat za zařízení

Podpis

PaedDr. Ivan Kašpařík

I. Kašpařík v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán správy: MHMP- odbor školství	2003-06-20	1177/2003
Zřizovatel: MŠMT , Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2003-06-20	1176/2003

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány